КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____
«__» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Еволюція війн та військових конфліктів

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	другий (магістерський)
освітня програма	Американістика та європейські студії
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2021/2022**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**4**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**екзамен**

Викладач: Пількевич Андрій Леонідович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ-2021

Розробник: Пількевич Андрій Леонідович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

_____ (Ставнюк В.В.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол №10 від «17» червня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року №4

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Вступ

1. Мета дисципліни – формування у студентів системного уявлення про еволюцію військового мистецтва країн світу в його поступі від стародавньої доби до сьогодення.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):
1. Знати військово-політичну та соціально-економічну історію окремих країн світу.
2. Вміти працювати з тематичними комплексами джерел та науковою літературою.
3. Володіти елементарними навичками аналізу джерельної базу, розуміти базові поняття та процеси військово-політичного та соціально-економічного розвитку держав Сходу, Європи та Америки від стародавнього часу до сучасності.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна забезпечує поглиблене вивчення історії розвитку військового мистецтва країн світу, переплітається з археологією, спеціальними історичними дисциплінами, історією світової культури, військовою історією тощо. Аналізується теоретичний спадок, розвиток озброєнь та військових технологій, еволюція тактичних та стратегічних компонентів ведення бойових дій.

4. Завдання (навчальні цілі): формування цілісної системи знань про історію розвитку військового мистецтва країн світу від стародавньої доби до сьогодення. У результаті вивчення дисципліни студент повинен засвоїти елементи дослідницької роботи, аналізувати джерела, порівнювати та розуміти особливості військового устрою окремих держав і народів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1.	*Знати основні події, процеси та явища військово-політичної історії країн світу*	*Лекція, самостійна робота*	*Контрольна робота (тест)*	*10%*
1.2.	*Знати джерела та основні напрямки дослідження військового мистецтва країн світу*	*Лекція, самостійна робота*	*Контрольна робота (тест)*	*10%*
1.3.	*Знати ключові еволюційні процеси у військово-політичній історії країн світу*	*Лекція, самостійна робота*	*Есе*	*5%*
1.4.	*Знати специфіку військової організації окремих країн світу в розрізі хронологічних епох від стародавньої доби до початку XXI ст.*	*Лекція, самостійна робота*	*Есе*	*5%*

2.1.	*Вміти аналізувати джерельну базу та наукову літературу*	*Лекція, семінар, самостійна робота*	*Усне опитування*	*15%*
2.2	*Вміти надавати кваліфіковані консультації державним, громадським і культурним установам і закладам*	*Лекція, семінар, самостійна робота*	*Усне опитування*	*15%*
2.3.	*Вміти аналізувати основні проблеми військово-політичного розвитку країн світу в окремі історичні періоди*	*Лекція, семінар, самостійна робота*	*Підсумкова контрольна робота (тест)*	*20%*
2.4.	*Вміти визначати ключові відмінності та загальні тенденції у розвитку військового мистецтва країн світу*	*Лекція, самостійна робота*	*Підсумкова контрольна робота (тест)*	*20%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)*

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4
ПРН 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.	+	+	+	+			+	+
ПРН 4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері американістики та європейських студій сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.					+	+		
ПРН 6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.		+			+	+		+
ПРН 10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.	+	+	+	+			+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1: РН 1.1. – 10 балів/6 балів.
2. Контрольна робота 2: РН 1.2. – 10 балів/6 балів.
3. Есе 1: РН 1.3. – 5 балів/3 бали.
4. Есе 2: РН 1.4 – 5 балів/3 бали.
5. Усне опитування з теми ЗМ1: РН 2.1 – 15 балів/8 балів.
6. Усне опитування з теми ЗМ2: РН 2.2 – 15 балів/8 балів.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;

Оцінюються такі результати навчання студента: РН 2.3., РН 2.4;

- форма проведення екзамену – письмова, види завдань – загальні теоретичні завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – 24 бали.

Необхідна умова допуску до екзамену: студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум).

Рекомендований мінімум допуску до екзамену 36 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів:

- бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування);
- бали, отримані за роботу на семінарських заняттях;
- бали, отримані за самостійну роботу (за підготовку есе);
- бали, отримані за підсумкову контрольну роботу.

Зміст курсу поділений на 2 змістовних модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, семінари та самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 6, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7 –12.

Оцінка навчальної успішності студентів здійснюється під час семестрового оцінювання (семінари, контрольні роботи (тести), есе) та підсумкового оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 ***Еволюції військової організації країн світу від стародавньої доби до початку XIX ст.***			*Змістовий модуль 2* ***Еволюції військової організації країн світу від початку XIX ст. – до початку XXI ст.***			***Підсумкова контрольна робота / Екзамен***
30 залікових бал (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів
Семінари	*Самостійна робота*	*Модульний контроль*	*Семінари*	*Самостійна робота*	*Модульний контроль*	
15 (максимум)	5 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	5 (максимум)	10 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента ***під час кожного семінару*** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 1 до 3 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді есе. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів.

Критерії оцінювання есе:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 4-5 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми - 3-4 балів;
- питання розрите неповно - 2-3 балів;
- компілятивна робота, наявність помилок - 1-2бали;
- есе не зараховане - 0 балів.

Есе студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема Есе 1 і Есе 2.

Теми есе з кожного змістовного модулю викладач пропонує студентам на першому занятті відповідного модулю.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться ***модульні контрольні роботи*** **(МК)**.

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 10 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10

балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до чинних в Університеті нормативних документів.

ЕКЗАМЕН

Екзаменаційний білет з курсу містить 2 питання, кожне з яких оцінюється від 0 до 20 балів.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання, відображена власна позиція – **18 – 20 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання з певними фактологічними неточностями – **15 – 17 балів**;
- відповідь не дає повного розкриття питання, немає власної позиції – **12 – 14 балів;**
- неповне розкриття питання, але наявні певні знання – **9 – 11 балів;**
- питання розкрите фрагментарно, наявні фактологічні помилки – **8 – 10 балів**;
- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі **– 5 – 7 балів;**
- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1 – 4 бали.**
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 20 балів для одержання екзамену необхідно у визначені викладачем дні пройти співбесіду з пропущених семінарських занять і лекцій з тим, щоб набрати критичний мінімум і допуститися до складання іспиту.
Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	ПМК / екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	*18*	*18*	*24*	*60*
Максимум	**30**	**30**	**40**	**100**

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Еволюції військової організації країн світу від стародавньої доби до початку XIX ст.				
1	**Тема 1.** Теоретико-методологічні підходи до проблеми «еволюції війн» (XIX – початок XXI ст.).	2		8
2	**Тема 2.** Основні етапи еволюції військової організації цивілізацій Стародавньої доби (держави Стародавнього Сходу та Греко-Римський період)	2	2	4
3	**Тема 3**. Розвиток військового мистецтва в Європі та країнах Сходу (V-XIV ст.)	2	2	4
4	**Тема 4.** Розвиток військового мистецтва в Європі та країнах Сходу (XV- перша половина XVII ст.)	2	2	4
5	**Тема 5.** Еволюції військової організації країн Західної Європи від «Тридцятилітньої війни» до «Семирічної війни».	1	2	4
6.	**Тема 6.** Військово-теоретичний спадок представників країн Західної Європи (перша половина XIX ст.). Військово-теоретичний спадок Карла фон Клаузевіца		2	6
7.	*Есе за змістом тем ЗМ1*			10
8.	*Контрольна робота 1 (тест)*	1		
Частина 2. Еволюції військової організації країн світу від початку XIX ст. – до початку XXI ст.				
9	**Тема 7.** Військово-теоретичний спадок представників країн Західної Європи (друга половина XIX ст. - початок XX ст.)	2		8
10	**Тема 8**. Еволюція військової організації країн Європи та Америки в період Першої світової війни	2	2	4
11	**Тема 9.** Еволюція військової організації країн Європи та Америки в міжвоєнний період	2	2	4
12	**Тема 10.** Еволюція військової організації країн Європи та Америки в період Другої світової війни	2	2	4
13	**Тема 11.** Основні напрямки розвитку військових доктрин після Другої світової війни	1	2	4
14	**Тема 12.** Ключові військові конфлікти другої половини XX - початку XXI ст.		2	6
15	*Есе за змістом тем ЗМ2*			10
16	*Контрольна робота 2 (тест)*	1		
17	**ВСЬОГО**	**20**	**20**	**80**

Загальний обсяг ***120 год.***, в тому числі:
Лекцій **– 20** ***год.***
Семінари – ***20 год***
Самостійна робота – ***80 год***.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Еволюція воєнного мистецтва: у 2 ч. / Д. В. Вєдєнєєв, О. А. Гавриленко, С. О. Кубіцький (за ред. В. В. Остроухова). Київ. 2017.
2. Bear I. C. The Oxford Companion to World War II (1995).
3. Bishop, Chris, ed. (2002). The Encyclopedia of Weapons of World War II. New York: Metro Books.
4. Black, Jeremy. Warfare in the Eighteenth Century. 2002.
5. Bradford James. The Military and Conflict between Cultures: Soldiers at the Interface. Texas A&M University Press, 1997.
6. Campbell, Brian, and Lawrence A. Tritle, eds. The Oxford handbook of warfare in the classical world. Oxford Handbooks. Oxford: Oxford Univ. Press. 2013.
7. Charles River Editors, Sean McLachlan. The Trench Warfare of World War I: The History and Legacy of the Great War?s Primary Method of Combat Paperback. 2015.
8. Chase, Kenneth (2003), Firearms: A global history to 1700, Cambridge University Press.
9. Chrissanthos, Stefan G. Warfare in the ancient world: From the Bronze Age to the fall of Rome. London: Praeger. 2008.
10. Crosby, Alfred W. (2002), Throwing fire: Projectile technology through history, Cambridge University Press.
11. Dawson, Doyne. The origins of Western warfare: Militarism and morality in the ancient world. Boulder, CO: Westview. 1996.
12. Dear, I. C. B.; Foot, M. R. D., eds. (1995). The Oxford Guide to World War II. New York: Oxford University Press.
13. Friday Karl. Samurai, Warfare and the State in Early Medieval Japan. Routledge, 2004.
14. Gilbert, M., The Second World War: A Complete History, New York, Holt, 1989.
15. Gooch, G.P. History of modern Europe, 1878-1919 (2nd ed. 1956).
16. Guilmartin, John Francis (1974), Gunpowder and Galleys: Changing technology and Mediterranean warfare at sea in the sixteenth century, Cambridge University Press.
17. Henig, Ruth B. (1993). The Origins of the First World War. Florence, KY: Routledge.
18. Herrmann, David (1996). The Arming of Europe and the Making of the First World War. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
19. Jacques Richardson. War, Science and Terrorism / From Laboratory to Open Conflict. 2002.
20. Kagay Donald, Villalon Andrew. Crusaders, Condottieri, and Cannon: Medieval Warfare in Societies around the Mediterranean. Brill, 2003.

Додаткові:

1. Keegan, J. "The face of battle: a study of Agincourt, Waterloo, and the Somme", London: Barrie & Jenkins, 1988.
2. Keegan, J., The Second World War, New York, Viking, 1989.
3. Keen Maurice. Medieval Warfare: A History. Oxford University Press, 1999.
4. Kelly DeVries. Guns and Men in Medieval Europe, 1200–1500. 2002.
5. Kelly, Jack (2004), Gunpowder: Alchemy, Bombards & Pyrotechnics. The history of the explosive that changed the world., Basic Books.
6. Lendon, John E. Soldiers and ghosts: A history of battle in classical Antiquity. New

Haven, CT: Yale Univ. Press. 2005.
7. Lynn, John A. Battle: A history of combat and culture. Boulder, CO: Westview. 2003.
8. MacGregor, Knox; Williamson, Murray, eds. (2001). The Dynamics of Military Revolution. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
9. Napoleon and the Operational Art of War // Volume 110.Volume Editor: Michael V. Leggiere. 2016.
10. Needham, Joseph (1986), "Science and civilization in China: Volume 4, Part 3", Taipei: Caves Books, Ltd.
11. Needham, Joseph (1986), Science & civilisation in China, V:7: "The gunpowder epic", Cambridge University Press.
12. Parker Geoffrey, "Empire war and faith in early modern Europe", Penguin Books, London 2003.
13. Parker Geoffrey, "The military revolution and the rise of the West". Cambridge University Press, 1987.
14. Peter Paret, Gordon A. Craig, Felix Gilbert, ed. "Makers of modern strategy: from Machiavelli to the nuclear age", Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1986.
15. Polmar, Norman; Allen, Thomas (1996). World War II: The Encyclopedia of the War Years, 1941–1945. New York: Random House.
16. Richard (2013). Modern war: a very short introduction (First ed.).Oxford University Press.
17. Richard F. Hamilton, Holger Herwig. The Origins of the World War 1. 2003.
18. Rogers Clifford. The Military Revolution Debate: Readings on the Military Transformation of Early Modern Europe. Westview Press, 1995.
19. Sabin, Philip, Hans van Wees, and Michael Whitby, eds. The Cambridge history of Greek and Roman warfare. 2 vols. Cambridge, UK: Cambridge Univ. Press. 2007.
20. Tallet, Frank, "War and society in early modern Europe 1495–1715", Routledge, London 1992.